

GJØVIK TINGRETT

DOM

Avsagt: 13.01.2021 i Gjøvik tingrett,
Saksnr.: 20-125141TVI-GJOV
Dommer: Tingrettsdommer Knut Ivar Paalsrud
Saken gjelder: Krav om erstatning etter vannskade

Codan Forsikring

Advokat Fredrik Hesselberg-Meyer
v/advokatfullmektig Jette Høylo-
Rosenberg

mot

Østre Toten kommune

Advokat Roar Cordes Nilsson

DOM

Saken gjelder krav om erstatning etter innvendig vannskade i frittliggende enebolig.

Kathrine Ødegaard er bosatt i Lensbygdavegen 133, 2850 Lena. Boligen er en frittliggende enebolig på to plan. Plan 1 ligger over bakkenivå og består av kjøkken, stue, soverom, Wc rom og gang/trappenedgang. Plan 0 ligger under bakkenivå og består av kjellerstue, bad/vaskerom, bod/soverom og gang/trappeoppgang

Varmtvannsberederen i eneboligen, en Høiax Titanium Standard 200, er plassert i kjellerstuen i plan 0. Den ble installert i 2008. Gulvet i kjellerstuen er uten sluk og belagt med parkett. Nederst på varmtvannsberederen er det en sikkerhetsventil. Sikkerhetsventilen skal ifølge spesifikasjonene tåle et trykk på 9 bar uten avtapping.

På sikkerhetsventilen er det påkoblet et pexrør med utvendig diameter 16 mm. Pexrøret er trukket under varmtvannsberederen inntil vegg og deretter opp langs vegg til kjøkkenskapet under vaskekummen på plan 1. Vaskekummen består av to kummer. En stor vaskekum og en liten skyllevaskekum. I kjøkkenskapet ender pexrøret i en pekkobling. På pekkoblingen er det festet en kort armet hageslange. Hageslangen er festet til pekkoblingen med en slangsklemme. Den andre enden av hageslangen er festet til en siklemikk stukket gjennom overløpshullet øverst på skyllevaskekummen. Hageslangen er festet til siklemikken med en slangsklemme. Vannutslipp fra varmtvannsberederen er ment å komme ut i skyllevaskekummen for deretter å følge avløpsrøret. Rørøpplaget er ikke påmontert lekkasjestopper med automatisk stans av vanninntak til boligen ved lekkasjer.

Da Kathrine Ødegaard kom hjem sent på kvelden fredag 2.3.2018 oppdaget hun omfattende vannskader i plan 1 og plan 0. Ødegaard hadde sin hus- og innboforsikring i Codan Forsikring NUF (heretter Codan). Skaden ble meldt til Codan mandag 5.3.2018. Takstmann Atle Tømta i Takstgruppen AS ble rekvirert. Befaring ble gjennomført 7.3.2018. I skaderapport datert 8.3.2018 skriver Tømta at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen har åpnet seg slik «*Vannet har da kommet opp av vaskekummen og utover gulvet på boligen.*»

Utbedring av vannskaden beløp seg til kr. 451.917. Utbedringskostnadene ble betalt av Codan.

Codan fremmet regressvarsel mot Østre Toten kommune (heretter kommunen) ved brev datert 23.3.2018 og regresskrav ved epost 12.11.2019. Regresskravet ble begrunnet med for stort vanntrykk i det kommunale ledningsnett som følge av arbeid på ledningsnett 2.3.2018. Det ble anført at det var dette vanntrykket som medførte at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen åpnet seg slik at vann ble tappet ut. Kommunen bestred kravet med den begrunnelse at årsaken til vannskaden skyldes forhold på innvendig utstyr i boligen.

Codan fremmet søksmål mot kommunen ved stevning datert 7.9.2020. I stevningen ble det fremmet krav om erstatning for utbetalt forsikring. I tilsvar datert 22.9.2020 påstod kommunen seg frifunnet.

Hovedforhandling ble avholdt 7.1.2021. Det ble avhørt tre vitner. Bevisførselen for øvrig fremgår av rettsboken

Codans påstandsgrunnlag:

Det er ikke omtvistet mellom partene at det var endringer i vanntrykket i det kommunale ledningsnett som medførte at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen åpnet seg. Det er heller ikke omtvistet mellom partene at vannskaden medførte et økonomisk tap stort kr. 451.917.

Kommunen er ansvarlig for vannskaden etter vannressursloven § 47 andre ledd bokstav d, subsidiært skadeserstatningsloven § 2-1. Til sistnevnte ansvarsgrunnlag anføres fire kumulative feil. Under vedlikeholdsarbeidet ca 1 km fra Ødegaards bopel påviste ikke kommunen hvor ledningsnett lå i grunnen. Dette førte til at entreprenørens gravemaskinen ødela en kobling mellom stikkledning og kommunal ledning. Under reparasjon av denne skaden ble stengeventilen i kummen beliggende ca 600 meter fra Ødegaards bopel lukket. Når stengeventilen ble åpnet oppstod endringer i trykket, enten på grunn av defekt reduksjonsventil og/eller på grunn av feil pådrag / gjenåpning av stengeventilen. Kommunen unnlot dernest å varsle abonnentene, herunder Ødegaard. Endelig kan det ikke utelukkes at vannkvaliteten i kommunens ledningsnett har medført forkalkning i stengeventilen på varmtvannsberederen med den følge at den ikke lukket seg slik den skulle når trykket var normalisert.

Det foreligger faktisk og rettslig årsakssammenheng. Vannskaden oppstod som følge av at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen ble utløst på grunn av for høyt vanntrykk på det kommunale ledningsnett. To andre abonnenter fikk tilsvarende skader. Skaden kunne vært unngått dersom kommunen hadde anbefalt Ødegaard å installere reduksjonsventil på sin bopel.

Ødegaards utstyr har fungert som normalt både før og etter skadetidspunktet. Varmtvannsberederen har vært plassert på forsvarlig sted og dertil sikret på forsvarlig måte. Codan mener både plassering av varmtvannsberederen og utstyret tilknyttet denne er montert av autorisert rørlegger. Det er kommunen som har bevisbyrden for at utstyret eventuelt er uriktig montert. Bruksanvisningen til varmtvannsberederen som kommunen har fremlagt er ikke fra installasjonsåret 2008. Retten bør se bort fra forklaringen til kommunens vitne Udseth om at tilsvarende bruksanvisning gjaldt i 2008. Det er ikke

Codans ansvar å fremlegge riktig bruksanvisning. Ødegaard hadde uansett ikke plikt til å installere lekkasjestopper som ville stengt av vanntilførselen til boligen ved lekkasjer.

Ødegard hadde ikke mulighet til å begrense skaden da kommunen ikke varslet om arbeidet. Det er ikke grunnlag for bortfall eller nedsettelse av et eventuelt erstatningsansvar, jf. skadeserstatningsloven § 5-1 nr. 1, jf. nr. 2.

Codans påstand:

1. Østre Toten kommune dømmes til å betale Codan Forsikring NUF NOK 451.317,- med tillegg av forsinkelsesrenter fra 12. desember 2019 til betaling skjer
2. Østre Toten kommune dømmes til å erstatte Codan Forsikring NUF sine saksomkostninger

Kommunens påstandsgrunnlag:

Det må legges til grunn at det var endringer i vanntrykket i det kommunale ledningsnettets som medførte at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen åpnet seg. Det økonomisk tapet stort kr. 451.917 bestrides ikke.

Kommunen er ikke ansvarlig for skaden. Det er ikke vannledningen eller hendelsen i nettet som har voldt skaden i dette tilfellet. Det er årsaker innenfor abonnentens ansvarssfære, i henhold til abonnementsvilkårene, som volder skaden eller som med enkle innretninger kunne hindret skaden.

Kommunen mener det ikke foreligger adekvat årsakssammenheng mellom et eventuelt ansvarsgrunnlag og det økonomisk tap. Det er ikke tilstrekkelig for årsakssammenheng at det rent faktisk kan påvises en sammenhengende kjede av hendelser fra arbeidet på ledningsnettets til vannlekkasjen og påfølgende skader. Det må også foreligge adekvans i årsakssammenheng. Skadevolderen er kun ansvarlig for tap som er en påregnelig følge av den skadegjørende handlingen.

Det er abonnentens egne forhold som førte til skaden, og det blir en skjønnsmessig vurdering av om dette bør henføres til ansvarsgrunnlag og/eller årsakssammenheng.

Abonnenten har tilsidesatt leverandørens anbefalinger for montering av varmtvannsbereder. Berederen er plassert i rom uten sluk. Pexrøret oppfyller ikke korrekt diameter og er heller ikke lagt i fall mot sluk. Rørarbeidet er ikke fagmessig utført. Det ser man blant annet på pexkoblingen som med spesialverktøy ikke etterlater slitasjemerker som her. Det er ikke benyttet hamp i koblingen for å hindre lekkasje. Slangeklemmene er av den type man kjøper på Biltema. Hageslange med siklemikk er amatørmessig og er i beste fall egnet til å fange opp drypp og helt uegnet for avtapping. I tillegg til dette er ikke

lekkasjestopper montert. Både Codans og kommunens sakkyndige vitner er enige om at røropplegget ikke fremstår som fagmessig utført. De er videre enige om at skaden ikke ville inntrådt dersom pexrøret var lagt i fall mot sluk. De er i tillegg enige om at en lekkasjestopper med fuktføler i og under kjøkkenskapet ville hindret skaden ved at vanninntaket til boligen ville blitt stengt av i dette tilfellet.

Subsidiært vil kommunen anføre at erstatningsansvaret må falle bort, fullt ut eller i det vesentligste, grunnet skadelidtes egne forhold jf. skadeserstatningsloven § 5-1 nr. 1 jf. nr. 2. I det foreliggende tilfellet har den skadelidte brutt alle sikkerhetsforutsetninger for hvordan den aktuelle varmtvannsberederen skal monteres.

Kommunens påstand:

1. Østre Toten kommune frifinnes.
2. Codan Forsikring NUF erstatter Østre Toten kommunes sakskostnader.

Rettens vurdering

Spørsmålet om kommunen kan holdes ansvarlig for vannskaden skal etter anførselene prinsipielt avgjøres etter vannressursloven § 47 andre ledd bokstav d, subsidiært skadeserstatningsloven § 2-1 første ledd.

Kommunens ansvar for skade fra kommunale vannledninger er lovregulert i vannressursloven § 47 andre ledd, bokstav d. Bestemmelsen lyder slik:

Tiltakshaveren er ansvarlig uten hensyn til skyld

(...)

d) for skade fra vannledninger eller vanntunneler.

(...)

Bestemmelsen er en lovfesting av tidligere ulovfestet objektivt ansvar, jf. NOU 1994:12, pkt. 18.3.3 i.f. Kommunens objektive ansvar som eier av vannledninger er reservert for skader som oppstår som følge av teknisk svikt, slitasje, trykkforandringer og andre skader som har tilknytning til faremomenter ved anleggets tilstand. Det vises til NOU 1994:12, pkt. 18.2.1, under bokstav d.

Etter skadeserstatningsloven § 2-1 første ledd kan en kommune holdes ansvarlig for skade som voldes uaktsomt under arbeidstakers utføring av sitt arbeid. Bestemmelsen lyder slik:

Arbeidsgiver svarer for skade som voldes forsettlig eller uaktsomt under arbeidstakers utføring av arbeid eller verv for arbeidsgiveren, idet hensyn tas til om de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt. Ansvaret omfatter ikke skade som skyldes at arbeidstakeren går utenfor

det som er rimelig å regne med etter arten av virksomheten eller saksområdet og karakteren av arbeidet eller vervet.

Hvilken aktsomhetsnorm som skal legges til grunn må avgjøres konkret i den enkelte sak, jf. RG-2006-652 med videre henvisninger.

Begge bestemmelsene oppstiller tre kumulative vilkår for ansvar, nemlig at det har inntrådt en skade, at det foreligger ansvarsgrunnlag på henholdsvis objektivt grunnlag (vannressursloven) og subjektivt grunnlag (skadeserstatningsloven) samt at det må foreligge årsakssammenheng mellom skaden og ansvarsgrunnlaget. Sistnevnte vilkår komme til uttrykk i lovtekstene ved formuleringene «*fra vannledninger*» (vannressursloven) og «*som voldes*» (skadeserstatningsloven).

Bevisførselen

Retten vil bemerke at bevisførselen i saken har vært av begrenset omfang og kvalitet. Kathrine Ødegaard som eier av boligen er ikke ført som vitne. Takstmann Atle Tømta som utarbeidet skaderapporten datert 8.3.2018 er heller ikke ført som vitne. Codans sakkyndige vitne, takstmann Ståle Samuelsen, har ikke vært på befaring i Ødegaards bolig eller på skadestedet i det kommunale ledningsnett. Han har ikke hatt annen befatning med saken enn at hans vitneforklaring ble gitt på bakgrunn av bevisførselen under hovedforhandlingen. Codans anførsel om at en bolig tilknyttet Østre Toten Boligstiftelse 2.3.2018 fikk tilsvarende skade som Ødegaards bolig er ikke forsøkt sannsynliggjort på annen måte enn en generell epost henvendelse fra Codans prosessfullmektig og boligstiftelsens svar på denne. Kommunen på sin side har fremlagt en teknisk dokumentasjon for varmtvannsbereder Høiax Titanium Standard 200 med utskriftdato 18.9.2020. Hverken Codan eller kommunen har ført en representant for Høiax som vitne som kunne bekrefte eller avkrefte at tilsvarende dokumentasjon var gjeldende i installasjonsåret 2008.

Ansvarsgrunnlaget

Partene er enige om at det var endringer i vanntrykket i det kommunale ledningsnett som medførte at sikkerhetsventilen på varmtvannsberederen åpnet seg. Hendelsesforløpet er beskrevet slik av kommunen i brev datert 4.4.2018:

Vi hadde en hendelse på vårt ledningsnett den 2/3-2018. Det oppsto et trykkfall i hovedvannledningen som skyldtes en avgraving av stikkledning. Dette medførte at en del abonnenter ble uten vann en periode.

Da vi etter utbedring av skaden satte på vannet igjen hadde vi litt utfordringer med luft som måtte fjernes i høyereliggende ledninger. Dette ble tappet ut. Skadestedet ligger 35 meter høyere enn Lensbygdavegen 133. På denne hovedledningen som denne boligen og ca 25-30 andre er tilkoblet, har vi en reduksjonsventil som

reduserer vanntrykket til normalt driftstrykk som er ca. 6 kg. Uten ventilen vil trykket bli ca. 13 kg. Når vi driftssatte vårt ledningsnett i henhold til våre prosedyrer, fungerte alt som normalt.

(...)

I etterkant av denne hendelsen har vi valgt å bytte ut reduksjonsventilen og montere nye sikkerhetsventiler for å redusere muligheten for at slike hendelser oppstår.

Kommunens sakkyndige vitne Arild Udseth er takstmann, rørleggermester og VVS ingeniør. Han har arbeidet i kommunens vann- og avløpsetat siden 2009. Det var han som forfattet og signerte brevet datert 4.4.2018. Udseth forklarte i sin vitneforklaring at reduksjonsventilen ikke var defekt da den ble byttet ut, men at den ble byttet ut for å redusere fremtidig risiko for trykkforandringer. Han forklarte videre at trykkforandringen som oppstod i ledningsnettet denne dagen kan ha sammenheng med at reduksjonsventilen hadde satt seg slik at det tok litt tid før den fungerte som normalt etter at stengeventilen ble gjenåpnet.

Ødegaards nabo Torstein Hvamstad forklarte i sin vitneforklaring at sikkerhetsventilen på hans varmtvannsbereder ble utløst med et høyt smell den 2.3.2018. Han fikk imidlertid ingen skade hos seg da berederen var installert i rom med sluk.

Den trykkforandring som oppstod i ledningsnettet 2.3.2018 omfattes etter rettens mening av ordlyden i vannressursloven § 47 andre ledd bokstav d. Det foreligger ikke rettskildegrunnlag for å tolke ordlyden innskrenkende. Tvert imot støtter ovenfor nevnte NOU ordlyden. Tilsvarende bestemmelse er forøvrig inntatt i kommunens abonnementsvilkår punkt 3.14. Bestemmelsen lyder slik:

Kommunen som anleggseier er ansvarlig, uten hensyn til skyld, for skade som (...) vannledning volder.

Etter rettens mening er vilkårene for objektivt ansvarsgrunnlag etter vannressursloven § 47 andre ledd bokstav d oppfylt. Retten tar av den grunn ikke stilling til om ansvarsgrunnlag foreligger etter skadeserstatningsloven § 2-1. Retten finner imidlertid grunn til å si noe om Codans anførsel om manglende varslings av hendelsen 2.3.2018.

Alle planlagte stopp i vannforsyning skal gjøres kjent for berørte brukere i rimelig tid på forhånd. Ved øyeblikkelig stenging på grunn av akutt arbeid eller hendelse skal berørte brukere informeres så snart som mulig om når vannforsyningen kan påregnes gjenopprettet. Dette fremkommer av pkt. 3.6 i KS Standard abonnementsvilkår for vann og avløp 2. utgave, 1 opplag 2017. På grunn av risikoen for misfarging av vannet samt luft i rørene anbefaler kommunen brukerne om å la vannet renne godt før bruk for å oppnå god vannkvalitet når vannforsyningen er gjenopprettet.

Det er uklart om og når varsel ble sendt ut i forbindelse med hendelsen 2.3.2018. Unnlatt varsel var imidlertid ikke årsak til vannskaden, og således heller ikke et ansvarsgrunnlag.

Retten går etter dette over til å vurdere om vilkårene for årsakssammenheng er oppfylt.

Årsakssammenheng

Det er et vilkår for erstatningsansvar, slik det er redegjort for ovenfor, at det foreligger årsakssammenheng mellom ansvarsgrunnlaget og skaden. Spørsmålet om årsakssammenheng har både en faktisk og rettslig side.

Retten ser først på årsakssammenhengens faktiske side.

Årsakssammenhengens faktiske side

På bakgrunn av bevisførselen mener retten at skaden oppstod følge av flere samvirkende årsaker. Partene er enige om at en av disse årsakene var endringer i vanntrykket i det kommunale ledningsnettet. De er uenige om det foreligger årsaksfaktorer som Ødegaard er ansvarlig for.

(Ansvaret for faglig forsvarlig installasjon av varmtvannsbereder)

Avtaleforholdet mellom Ødegaard som abonnent og kommunen som leverandør av vann og avløpstjenester er regulert i KS Standard abonnementsvilkår 2. utgave, 1 opplag 2017. I vilkårene er rør, installasjoner og utstyr innenfor husets yttervegg definert som sanitærinstallasjoner. I vilkår 3.14 bestemmes at «Abonnenten har (...) ansvar for bygningens sanitærinstallasjoner (...).»

Kommunen har fremlagt en teknisk dokumentasjon for Høiax Titanium Standard 200 varmtvannsbereder. Punkt 3.3 i dokumentet om installasjon lyder slik:

Berederen skal installeres i rom med sluk. Hvis berederen allerede er installert i rom uten sluk, må lekkasjestopper installeres. Sikkerhetsventilen må ha fritt avløp til sluk. Utløpsrør fra sikkerhetsventil legges med fall (innvendig diameter minimum 18 mm).

Den tekniske dokumentasjonen har utskriftdato 18.9.2020, en samsvarserklæring i pkt. 7.7 datert 20.4.2016 og en teknisk tegning av berederen i pkt. 7.3 datert 11.12.2006. Vitnet Udseth forklarte at tilsvarende anbefalinger for installasjon gjaldt i installasjonsåret 2008.

Retten mener Ødegaard hadde ansvaret for en faglig forsvarlig installasjon av varmtvannsberederen.

(Direkte årsak til vannskaden)

På bakgrunn av bevisførselen mener retten at den direkte årsaken til vannskaden oppstod innenfor husets yttervegg, tilknyttet boligens sanitærinstallasjon. Vannskaden var en

direkte følge av at vannet, som kom ut av siklemikken, fylte skyllevaskekummen og rant ut over gulvet i plan 1 og videre ned gjennom konstruksjonen til plan 0.

Vitnet Udseth var på befaring i Ødegaards bolig 9.3.2018. I vitneforklaring forklarte han at skyllevaskekummen er liten. Den rommer ca 5 liter vann. Forklaringen støttes av bilder inntatt i skaderapporten 8.3.2018 og av bilder som Udseth tok under befaringen 9.3.2018. Udseth forklarte videre at skyllevaskekummen, med det vanntrykket som oppstod i pexrøret, trolig ble fylt i løpet av 15-20 sekunder. På grunn av det skadebildet Udseth observerte anslo han at vannmengden som rant ut over gulvet trolig var mellom 1200 og 1800 liter.

(Hverken rom med sluk eller rør med fall fra sikkerhetsventil mot rom med sluk)

Det er på det rene at varmtvannsberederen ikke var installert hverken i rom med sluk eller installert slik at pexrøret kunne legges i fall fra sikkerhetsventilen mot rom med sluk. Begge de sakkyndige vitnene, Udseth og Samuelsen, forklarte at skaden ikke ville oppstått hvis installasjonen hadde vært utført på en av disse to måtene. Dette støttes også av vitneforklaringen til Ødegaards nabo, Torstein Hvamstad. Han forklarte at det ikke oppstod skade hos ham da hans bereder er plassert i rom med sluk.

(Ufaglært installasjon)

Pexrøret med utvendig diameter 16 mm, overgangen til hageslange og påmontert siklemikk er etter rettens mening en ikke faglært installasjon. Pexkoblingen med store slitasjemerker uten benyttelse av hamp som lekkasjesikring i koblingen vitner om det samme. Begge de sakkyndige vitnene forklarte at installasjonen ikke fremstår som fagmessig utført. Vitnet Udseth forklarte at skaden ville vært unngått dersom pexrøret hadde hatt en større diameter og med en overgang som var koblet direkte til avløpsrøret fremfor å gå veien om skyllevaskekummens avløp. Dette er også rettens mening.

(Skyllevaskekummens størrelse og avløp)

Vannmengden som kom ut av siklemikken i kombinasjon med skyllevaskekummens størrelse medførte at avløpet i kummen ikke tok unna vannet i samme takt som vannet kom inn i skyllevaskekummen. Installasjonen med siklemikk er ikke egnet for avtapping av varmtvannsbereder under trykk, kun egnet til å fange opp mindre lekkasjer, dypp. Dette synes også de sakkyndige vitnene å være enige om.

(Unnlatt montering av lekkasjestopper)

Byggteknisk forskrift, Tek 17, (FOR-2017-06-19-440) trådte i kraft 1.7.2017. Bestemmelsen inntatt i § 13-15 tredje avsnitt bokstav b om vanninstallasjoner i rom uten sluk lyder slik:

Rommet skal utformes slik at eventuell lekkasje synliggjøres

Bestemmelsen suppleres av § 15-5 fjerde ledd om innvendig vanninstallasjon som lyder slik:

Lekkasje skal kunne oppdages enkelt og ikke føre til skade på installasjoner og bygningsdeler

Bestemmelsene videreførte § 13-20 andre ledd bokstav c første setning og d i Byggeteknisk forskrift, Tek 10, (FOR-2010-03-26-489) som trådte i kraft 1.7.2010. Bestemmelsen inntatt i § 13-20 andre ledd bokstav c første setning og d hadde slik ordlyd:

I rom som ikke har sluk og vanntett gulv, skal vanninstallasjoner ha overløp eller tilsvarende sikring mot fuktskader. (...)

Rom uten sluk skal utformes slik at eventuelle lekkasjer synliggjøres

I veiledningen til bestemmelsene i både Tek 17 og Tek 10, utarbeidet av Direktoratet for byggkvalitet, anbefales å benytte automatisk lekkasjestopper som både varsler og stanser vanntilførselen.

Den tekniske dokumentasjon for Høiax Titanium Standard 200 varmtvannsbereder henviser i pkt. 3.10 til Tek 10.

Tilsvarende bestemmelse som i Tek 17 og Tek 10 var inntatt § 9-5 andre ledd andre setning i teknisk forskrift 1997 (FOR-1997-01-22 nr 0033). Bestemmelsen var gjeldende frem til den ble opphevet ved Tek 10. Bestemmelsen hadde slik ordlyd:

Eventuelle lekkasjer skal kunne oppdages raskt og ikke føre til unødige skade på andre installasjoner eller bygningsdeler.

Hvis Ødegaard hadde installert en automatisk lekkasjestopper med fuktføler i og under kjøkkenskapet ville vannskaden ikke inntrådt da vanninntaket til boligen automatisk ville blitt avstengt. Begge de sakkyndige vitnene var enige om dette. Vitnet Hvamstad forklarte for øvrig at han etter hendelsen 2.3.2018 har installert automatisk lekkasjestopper hos seg.

Retten går etter dette over til å vurdere årsakssammenhengens rettslige side.

Årsakssammenhengens rettslige side

Årsakssammenhengen mellom ansvarsgrunnlaget og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om ansvarsgrunnlaget tenkes borte. Ansvarsgrunnlaget er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer.

Det fremkommer ovenfor at retten mener vannskaden skyldtes et samspill av flere årsaksfaktorer. Etter rettens mening var de dominerende årsaker til vannskaden årsaker Ødegaard selv hadde ansvar for; (1) berederen var ikke installert i rom med sluk eller med rør med fall fra sikkerhetsventil mot rom med sluk, (2) installasjonen fra varmtvannsbereder til skyllevaskekum var ikke fagmessig utført, (3) skyllevaskekummens størrelse og avløp var ikke egnet til avtapping av varmtvannsbereder under trykk og (4) det var ikke montert lekkasjestopper. Etter rettens mening var endringene i vanntrykket i det kommunale ledningsnett et så lite vesentlig element i skadebildet at det ikke er naturlig å knytte ansvar til det selv om endringene i vanntrykket var en betingelse for vannskaden, jf. Rt-1992-64 (side 69 flg.) og Peter Lødrup, Lærebok i erstatningsrett, 5. utgave side 263-264.

Retten mener i tillegg at vannskaden som inntrådte var for fjern og avledet i forhold til de endringer i vanntrykket som oppstod i det kommunale ledningsnett. I forarbeidene til vannressursloven § 47 (NOU 1994:12 kapittel 18.4) uttales:

Selv om det foreligger en klar faktisk årsakssammenheng, er det etter gjeldende rett grenser for hvor langt erstatningsansvaret strekker seg. Skadevolderen er kun ansvarlig for tap som er en påregnelig følge av den skadegjørende handlingen. Påregnelighetsvilkåret er et juridisk kriterium basert på rettspraksis og en avveining av kryssende interesser, en slags tålegrense for hvilke skadefølger den skadelidte selv bør bære risikoen for. Etter praksis kan det avgrenses mot uventede, fjerne eller avledede skadefølger. Arten av den skadete interesse kan også ha betydning.

De dominerende årsaker til vannskaden er årsaker Ødegaard selv hadde ansvar for. Skadefølgen av disse årsakene må hun selv bære risikoen for. Dette gjelder særlig når hun med enkle grep kunne hindret skaden slik det er beskrevet ovenfor.

Det ene vilkåret for erstatningsansvar, årsakssammenhengen, er ikke oppfylt. Selv om det er en glidende overgang mellom årsakssammenheng, herunder påregnelighetsvilkåret og skadelidtes medvirkning er det ikke nødvendig å drøfte om ansvaret bortfaller på grunn av Ødegårds medvirkning, jf. skadeserstatningsloven § 5-1.

Kommunen skal etter dette frifinnes for regresskravet fra Codan.

Saksomkostninger

Kommunen har vunnet saken og har krav på full erstatning for sine saksomkostnader for tingretten, jf. tvisteloven § 20-2 første og andre ledd. Det foreligger ikke tungtveiende grunner som gjør det rimelig å helt eller delvis fritta Codan for erstatningsplikten, jf. § 20-2 tredje ledd.

Advokat Nilsson har fremlagt sakskostnadsoppgave på tilsammen 174 481,75 kroner. Codan hadde ikke innsigelser til oppgaven. Tingretten finner at kostnadene har vært nødvendige og legger oppgaven til grunn, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

DOMSSLUTNING

1. Østre Toten kommune frifinnes.
2. Codan Forsikring NUF betaler sakskostnader for tingretten med 174 481,75 kroner til Østre Toten kommune innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Retten hevet

Knut Ivar Paalsrud

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.